

Τι κάνει

έναν δάσκαλο δυνατό;

Τι διαφοροποιεί τον καλό δάσκαλο από τους υπόλοιπους;

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη απάντηση στη λύση αυτού του αινίγματος και στην καλύτερη περίπτωση οι απαντήσεις είναι συγκεχυμένες. Στη συνέχεια παρατίθεται λίστα με τα βασικά χαρακτηριστικά, που μερικά μπορεί να μας είναι γνωστά, αλλά τα περισσότερα δεν γίνονται εύκολα ορατά. Ας ρίξουμε λοιπόν μια ματιά σε αυτά που κάνουν τη διαφορά.

1. Η αυτοπεποίθηση του δασκάλου

Η αυτοπεποίθηση κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας σημαίνει πολλά πράγματα. Σημαίνει εμπιστοσύνη στις επιστημονικές του γνώσεις, αλλά και αυτογνωσία ότι ο

τρόπος που διδάσκει δεν υστερεί. Η αυτοπεποίθηση κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας προκύπτει από την άριστη γνώση του αντικειμένου που διδάσκει, ενώ ο τρόπος διδασκαλίας είναι καθαρά θέμα ταλέντου και προσωπικής ικανότητας.

2. Οι εμπειρίες της ζωής του

Όταν ο δάσκαλος έχει επί πλέον εμπειρίες που αποκτήθηκαν έξω από το σχολείο και έξω από το αντικείμενο των σπουδών του τότε κρατά ένα χρήσιμο εργαλείο μάθησης που τον διευκολύνει να δώσει άλλη προοπτική στο επίπεδο της τάξης του. Ο δάσκαλος που έχει ταξιδέψει, που εργάστηκε σε άλλες εργασίες, που συμμετείχε σε αθλήματα υψηλού επιπέδου, που βίωσε εμπειρίες διαφορετικές, εμβολιάζει το λειτούργημά του με άλλες, υψηλότερες, προοπτικές. Από την κατανόηση της σπουδαιότητας που έχει η συνεργασία και η ομαδική εργασία μέχρι την εμφύσηση της ευγενούς άμιλλας και πλήθος άλλων. Δάσκαλοι που δαπάνησαν σημαντικό χρόνο και κόπο σε εναλλακτικές δραστηριότητες, μπαίνουν στην τάξη με την ακλόνητη πεποίθηση ότι το σχολείο πρέπει να ταυτίζεται με την ευρύτερη εικόνα της κοινωνίας.

3. Η κατανόηση των κινήτρων του κάθε μαθητή

Όπως ο κάθε μαθητής έχει ένα προσωπικό σύνολο ενδιαφερόντων, έτσι έχει και ένα προσωπικό σύνολο κινήτρων. Οι περισσότεροι μαθητές, μέσα σε μία τυπική τάξη, πράγματι, συμβιβάζουν τα κίνητρα με τα ενδιαφέροντα. Μερικοί, ευτυχώς λίγοι, εμφορούνται από κίνητρα που δεν έχουν σχέση με το σχολείο, αλλά με κύκλους εκτός σχολείου, που τους καθιστούν αδιάφορους για τα σχολικά δρώμενα. Οι μαθητές αυτοί διατρέχουν ορατό κίνδυνο ολικής αποκοπής από την σχολική ζωή και εμπλοκής σε καθαρά εξωσχολικές δραστηριότητες. Εδώ υπεισέρχεται ο ρόλος του χαρισματικού δασκάλου, που καταφέρνει να επανεντάξει τον μαθητή, κάνοντάς τον να βρει ενδιαφέροντα εκεί που, μέχρι σήμερα, δεν έβρισκε. Ο χαρισματικός δάσκαλος έχει τον τρόπο να αλλάξει τα κίνητρα ενός τέτοιου μαθητή με άλλα, που μέχρι τώρα δεν τον ενδιέφεραν.

4. Είναι όλοι οι δάσκαλοι ειλικρινείς;

Είναι όλοι οι δάσκαλοι ειλικρινείς; Αλλά ας προχωρήσουμε πίσω από την κοινοτυπία, στο τι πραγματικά σημαίνει αυτό. Μερικοί δάσκαλοι διακατέχονται από αβεβαιότητα και αισθάνονται διαρκώς επισφαλείς. Οι δάσκαλοι αυτοί δαπανούν τεράστια ποσά ενέργειας, κάνουν τεράστιες προσπάθειες για να αποκρύψουν κάτι που τους απασχολεί και τους αναστατώνει. Γιατί; Γιατί μερικοί δάσκαλοι παραδέχονται, απολογητικά, ότι «δεν έχω ιδέα ποια είναι η απάντηση στην ερώτησή σου» ενώ άλλοι, που είναι στενά συνδεδεμένοι με τους μαθητές τους, δεν φοβούνται να δείξουν τα συναισθήματά τους μέσα στην σχολική αίθουσα, ούτε έχουν ενδοιασμούς να παραδεχτούν ότι δεν είναι κινητές αποθήκες γνώσεων; Φυσικά κανένας δεν θέλει να φαίνεται ανεπαρκής στην τάξη. Αλλά τι καλύτερο από το να παραδεχτεί ότι «δεν ξέρω, πραγματικά δεν ξέρω, αλλά

μπορούμε όλοι μαζί να βρούμε την απάντηση». Ο δεύτερος, ο ειλικρινής, έχει το χαρακτηριστικό του σπουδαίου δασκάλου.

5. Είναι τεχνολογικά επαρκής;

Για το θέμα αυτό έχει παλαιότερα χυθεί πολύ μελάνι και σήμερα άφθονα pixels. Σήμερα η παραδοχή ότι «δεν είμαι καλός στη χρήση υπολογιστή» μοιάζει με ομολογία ανικανότητας. Πως είναι δυνατόν, όταν η πλειοψηφία των μαθητών έχει ήδη σημαντική ευχέρεια στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, να μην έχει ο δάσκαλος; Η υπόσχεσή του ότι «είμαι πρόθυμος να μάθω» δεν πείθει ούτε τον ίδιο. Το έτος 2013 ο ανεπαρκής τεχνολογικά δάσκαλος είναι αναλφάβητος και δεν συμπληρώνει τα βασικά χαρακτηριστικά του επαγγέλματός του, όπως επιτάσσουν οι καιροί και το συμφέρον των μαθητών του.

6. Η συνεχής προσπάθεια

Ο δάσκαλος διδάσκει στους μαθητές του την υπευθυνότητα. Η υπευθυνότητα είναι βασικό μήνυμα που πρέπει να περάσει στα παιδιά. Ο δάσκαλος παρακινεί τους μαθητές να πειραματίζονται, να ρισκάρουν και ας αποτυγχάνουν. Η αποτυχία και η ανάληψη ρίσκου, είναι σημαντικοί παράγοντες μάθησης. Δεν έχει σημασία η επιτυχία ή η αποτυχία όσο έχει το ίδιο το εγχείρημα. Η αποτυχία και η, στη συνέχεια, επιτυχημένη προσπάθεια θα μείνει αξέχαστη από τα παιδιά και θα χαρακτηρίζει την υπόλοιπη ζωή τους. Το εκκολαπτήριο της υπευθυνότητας και της επιτυχίας, είναι πολλές φορές οι συνεχείς αποτυχίες.

7. Η εστίαση σε σημαντικά πράγματα

Ο καθημερινός δάσκαλος δεν αναλίσκεται προσπαθώντας να διορθώσει αυτά που σε μόνιμη βάση δεν λειτουργούν. Αυτά τα διορθώνουν οι σχολικοί σύμβουλοι. Ο καθημερινός δάσκαλος πρέπει να κατανοήσει ότι η καθημερινή αποδοτική και αποτελεσματική εργασία και η επαναλαμβανόμενη στοχοθεσία δίνει ζωή στη σχολική καθημερινότητα, ανατροφοδοτεί τη μάθηση και δίνει ζωντάνια στη σχολική τάξη. Εξαφανίζει την αποτελμάτωση που είναι βασανιστική και αποκρουστική στα παιδιά. Συνδέοντας τη μάθηση με τα ενδιαφέροντα των μαθητών και τις ανάγκες τους επιτυγχάνει τον καλύτερο τρόπο μάθησης. Η «ουσία του πράγματος» για μία εξασφαλισμένη μάθηση είναι η εστίαση σε σημαντικά, για τους μαθητές, πράγματα.

8. Ο δάσκαλος δεν ανησυχεί για το τι λένε οι ανώτεροί του

Το γνώρισμα αυτό του δασκάλου είναι συνδεδεμένο με τα περισσότερα που παρατέθηκαν προηγουμένως. Οι ταλαντούχοι δάσκαλοι, αυτοί με μεγάλο ειδικό βάρος, κάνουν τη δουλειά τους χωρίς καθόλου να ανησυχούν «για το τι θα πουν οι προϊστάμενοί τους». Βελτιώνονται μόνοι τους διορθώνοντας τα λάθη τους. Και το κάνουν με τρόπο που δεν γίνεται αντιληπτός από τα παιδιά ώστε να χαθεί ο ενθουσιασμός τους. Οι ταλαντούχοι δάσκαλοι γνωρίζουν, από ένστικτο, ότι η μάθηση δεν είναι μία δραστηριότητα εμποτισμένη με «υπερβολικό νοικοκύρεμα».

Γνωρίζουν καλά ότι η τήρηση, σε καθημερινή βάση, άκαμπτων κανόνων σκοτώνει τη φυσική περιέργεια, το πάθος και τον αυθορμητισμό που χαρακτηρίζει τα παιδιά. Εάν καθημερινά ανησυχούμε για το τι θα πει ο «από πάνω μας» αποστραγγίζουμε την εργασία μας και περιορίζουμε την απόδοσή μας όπως ακριβώς συμβαίνει σε κάθε επάγγελμα.

9. Η παιγνιώδης ατμόσφαιρα.

Ο σπουδαίος δάσκαλος γνωρίζει άριστα τη σημασία του παιχνιδιού στη ψυχοπνευματική ανάπτυξη του παιδιού. Γνωρίζει ότι το παιχνίδι είναι το καλύτερο εργαλείο μάθησης. Η πιο σοβαρή στιγμή για ένα παιδί είναι εκείνη που παίζει. Το παιδί είναι το ίδιο σοβαρό ακόμη και όταν παίζει αστεία παιγνίδια. Συνεπώς μία παιγνιώδης νότα στη σχολική αίθουσα, στη διδασκαλία και στη σχολική καθημερινότητα συμβάλλει τα μέγιστα στην προσοχή, στην αποδοχή και στην αποδοτική μάθηση.

Ο άνθρωπος ανέπτυξε τον πολιτισμό του κυριολεκτικά παίζοντας και μόνον. Αν το συνειδητοποιήσουμε αυτό, θα μπορέσουμε να κατανοήσουμε ότι το παιχνίδι είναι για τον άνθρωπο και για το παιδί ιδιαίτερα τόσο πρωταρχική ανάγκη, όσο η τροφή. Παιδί, παιχνίδι, παιδεία είναι τρεις λέξεις που συνεπάγεται η μία την άλλη. Οι φιλόσοφοι στην αρχαία Ελλάδα, που είχαν αντιληφτεί πλήρως τη σημασία του παιχνιδιού στην κοινωνικοποίηση, στη διαμόρφωση και στη μάθηση του παιδιού επιδοκίμαζαν την χρησιμότητά του και μάλιστα ο Πλάτων έλεγε: “ Έλληνες αεί παίδες εστέ ”, Έλληνες μέινετε παιδιά για πάντα...

(βασισμένο στο άρθρο 8 Characteristics Of A Great Teacher)

Άννα Παππά, δασκάλα, συγγραφέας παιδαγωγικών βιβλίων

Πηγή: dkaravasilis.gr